

Politie, zorg en onderwijs zitten in dezelfde klem

Door een weeffout in het belastingstelsel zijn agenten, rechters, leerkrachten en zorgmedewerkers onnodig duur. Schaf die onnodige premieheffing af.

Voor de rechtstaat is 850 miljoen euro extra nodig, kopte *Trouw* afgelopen zaterdag op de voorpagina. Meer agenten, rechters en officieren zijn nodig. Zorg en onderwijs zitten ook al jaren in de knel: personeelstekort, hoge werkdruk en te lage lonen. Het is kortzichtig dat in de politieke debatten over deze ernstige problemen, stevast buiten schot blijft dat elk jaar miljarden aan premies worden betaald over de inzet van agenten, leerkrachten en zorgmedewerkers. Schaf die premieheffing af en verhoog andere belastingen om het tekort op te vullen. De komende kabinetsformatie is het moment om dit te doen.

Mensenwerk goedkoper

Politie, zorg en onderwijs betalen elk jaar drie miljard euro aan wat feitelijk een boete is op het aantal mensen in dienst. Officieel heet dit de 'Inkomensafhankelijke werkgeverspremie Zorgverzekeringsfonds'. Dit is de pot voor de zorgkosten, die net als de AOW uit de staatskas horen te komen. Het Zorgverzekeringsfonds is namelijk een volksverzekering voor iedereen en niet een werknemersverzekering alleen voor werkenden, zoals voorzieningen bij werkloosheid en arbeidsongeschiktheid. Het klopt dus niet dat miljarden voor het zorgfonds, zijn gekoppeld aan het aantal mensen in dienst. Dit maakt mensenwerk onnodig duur. Bijzonder is dat er nu al miljarden rechtstreeks van het rijk naar het zorgfonds gaan. Mijn voorstel is om de werkgeverspremies voor het zorgfonds af te schaffen en te vervangen door eenzelfde bedrag uit de staatskas.

Andere belastingen omhoog

Om de rijksbegroting weer kloppend te maken, is er dan 16 miljard euro aan andere belastinginkomsten nodig. Omdat bedrijven en instellingen het voordeel krijgen van de lagere werkgeverspremies, zullen zij ook meer aan andere belastingen gaan betalen. Hiervoor bestaan allerhande mogelijkheden.

Zonder hier een compleet dekkingsplan uit te werken, noem ik een paar richtingen, waarvoor al jaren veel steun bestaat. Hogere CO₂- en energiebelastingen leveren inkomsten voor de overheid, verminderen de uitstoot van broeikasgassen en maken de economie meer circulair. Aanpak van belastingontwijking en betere internationale afspraken tegen belastingparadijzen, leveren ook extra geld op voor de staatskas. Google bijvoorbeeld sluisde 128 miljard euro via Nederland naar belastingparadijs Bermuda, terwijl de Nederlandse fiscus 25 miljoen incasseerde. Bij mobiliteit is het goed voor economie en milieu om de luchtvaart, vracht- en bestelwagens te laten betalen voor alle kosten voor infrastructuur, verkeersongevallen en milieuvervuiling. Dit levert miljarden op. Er zijn kortom veel mogelijkheden om ongewenste ontwikkeling af te remmen met hogere belastingen en de opbrengst hiervan te gebruiken om arbeid goedkoper te maken.

Het kabinet had al twee miljard euro klaarliggen, om een start te maken met de premieverlaging. Maar het kabinet en de Tweede Kamer hebben helaas besloten dit te besteden aan de 'Baan gerelateerde Investeringskorting' (BIK). Volgens onderzoek van het Centraal Planbureau is premieverlaging echter beter voor de werkgelegenheid dan de BIK. Nu gaan de BIK-subsidies naar investeringen in bijvoorbeeld automatisering en computers, waardoor banen juist verdwijnen.

Permanente bonus

De voorgestelde verlaging van de werkgeverspremies maakt het vier procent goedkoper om mensen in dienst te hebben. Een deel van dit voordeel kan naar hogere salarissen; een permanente bonus in plaats van de eenmalige van het kabinet. Een hoger salaris maakt het beroep van agent, leerkracht

en zorgmedewerker aantrekkelijker voor de hardnodige nieuwe collega's. Met een andere deel van de uitgespaarde premiekosten, is de werkdruk te verlagen. Werkstress is inmiddels beroepsziekte nummer één en de rekening die de maatschappij hiervoor betaalt is opgelopen tot jaarlijks 5 miljard euro, volgens onderzoeksinstituut TNO.

Niet alleen zorg, onderwijs, politie en rechters profiteren van de lagere werkgeverspremies, maar alle arbeidsintensieve bedrijfstakken. Denk ook aan horeca, winkels, schoonmaak en openbaar bestuur. Niet toevallig zijn ook dit sectoren waar de arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden onder druk staan, want we heffen te veel belasting op mensenwerk.

16 februari 2021